

sv. Václav

- Připomínka 28. září
- Narodil se okolo roku 907 ve Stochově u Libušína.
- Úmrtí: 929/935
- Je patronem Čech, Moravy, ale také míru a sládků.
- Světec, kolem kterého se ve vážných dobách a významných situacích shromažďuje celý český národ.

- Vnukem Bořivoje a sv. Ludmily. Synem Vratislava I. a Drahomíry. Bratr Boleslav. Když jeho otec zemřel, měl se Václav ujmout vlády, ale pro jeho nedostatečný věk byl i s bratrem Boleslavem svěřen do výchovy Ludmile a vlády se ujala Drahomíra. Václav dospěl do panovníka, který chránil český národ, a dal důkaz o naší rovnocennosti s ostatními národy. Dával lidu příklad, jako zbožný člověk a vedl český lid z pohanského vlivu ke křesťanskému životu. Byl zavražděn ve Staré Boleslavi u dveří kostela a stal se hlavním patronem české země.
- Václav Boleslavovi odpustil a žádal, aby mu odpustil i Bůh. Později Boleslava přepadla lítost a nechal převézt Václavovy ostatky z Boleslavi do Prahy (chrám sv. Víta).
- Zázraky: Krev se na místě vraždy objevovala každý den, i když již byla dávno smytá. Useknuté Václavovo ucho se po otevření rakve jeví jako nikdy od těla neoddělené. A v neposlední řadě, když nosiči přenášeli Václavovo tělo a zastihla je povodeň, tak se díky modlitbě ocitli na správně straně řeky.

Jeho obraz byl na mincích českých panovníků, na zemských i královských pečetích.

Hymnou Čechů se stal Svatováclavský chorál.

Za Karla IV.: česká královská koruna se nazývala Svatováclavská.

Země Koruny české jsou Svatováclavské. – vyvrcholení středověkého kultu.

ZOBRAZOVÁNÍ

- často bývá sv. Václav vyobrazován, jako rytíř v brnění s vojenskou zbrojí (např. taseňý meč a štít), postoj v mírném, ale důsledném kontrastu a na hlavě mívá přilbu nebo specifickou čapku
- dále také jako mladý kníže, jezdecké vyobrazení (poprvé na denárech Bořivoje II.) nebo bývá také zobrazován jako chlapec vyučován z knihy sv. Ludmilou

ATRIBUTY

- jako mladý kníže
 - knížecí čapka - celkově specifické pokrývky hlav bývaly jasně viditelným odznakem panovnické hodnosti
 - kopí nebo korouhev s orlicí
 - štít s černou orlicí
 - plášť, kožešinová pláštěnka
 - klasy a hrozny - pěstoval víno a obilí k mešní oběti
-
- Svatý Václav, kamenný reliéf na fasádě kostela sv. Jakuba u Kutné Hory, kolem roku 1165
 - Socha svatého Václava, Svatováclavská kaple v katedrále sv. Víta v Praze
 - Svatý Václav, kamenná socha na katedrále sv. Jana Křtitele ve Vratislavi, kolem roku 1360
 - Zavraždění svatého Václava, iluminace Gumpoldovy legendy, před rokem 1006
 - Kněžna Emma se koří svatému Václavu, iluminace Gumpoldovy legendy, před rokem 1006
 - Zvěstování Panně se svatým Václavem a donátorem, nástěnná malba v předsíni římského kostela S. Maria Trastevere, 1. pol. 14. stol.
 - Svatý Václav, nástěnná malba v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Bolzanu, kolem roku 1340
 - Svatý Václav na koni, nástěnná malba v kostele svatého Václava v Černochově, kolem roku 1350
 - Svatý Václav peče hostie a odnáší je do chrámu, nástěnná malba na schodišti velké věže hradu Karlštejna, před rokem 1365 (nebo po roce 1368)

- Petr Hemmel z Andlau, svatý Václav, vitraj z hradu Křivoklát, před rokem 1500
- Pečeť pražského Starého Města, před rokem 1280
- Vratislav, katedrála sv. Jana Křtitele, portikus, socha svatého Václava, 50. léta 14. stol.
- Litzendorf (Horní Franky), radnice, reliéf svatého Václava, poslední čtvrtina 14. stol.
- Lau an der Pegnitz (Střední Franky), hrad svatého Václava (Wenzelsburg), erbovní sál, reliéf se svatým Václavem, 1361-1362
- Lauf an der Pegnitz (Střední Franky), hrad sv. Václava (Wenzelsburg), věž, socha svatého Václava nad hlavní bránou, 1357-1360
- Naumburg, farní kostel svatého Václava, křtitelnice, 1441
- Könnern (Sasko-Anhaltsko), farní kostel svatého Václava, křtitelnice, kolem roku 1500
- Brandenburg, dóm, tzv. Český oltář, malby na vnějších stranách křídel, svatý Václav a svatý Mořic, kolem roku 1375
- Zwingenberg (Bádensko-Württembersko), hradní kaple, nástěnné malby, svatý Václav, kolem roku 1420
- Pomník svatého Václava na Václavském náměstí v Praze, Josef Václav Myslbek, přelom 19. a 20. stol.

Bibliografie

Čiháková, Jarmila – Müller, Martin: "Zpráva o nálezu rotundy sv. Václava na Malostranském náměstí v Praze". *Zprávy památkové péče* 66, 2006, č. 2, s.100 - 116.

KRISTIÁN, a Jaroslav LUDVÍKOVSKÝ. *Kristiánova legenda: život a umučení svatého Václava a jeho báby svaté Ludmily*. Vyd. ve Vyšehradu 2. Praha: Vyšehrad, 2012, 171 s., [8] s. obr. příl. ISBN 9788074292910.

KUBÍN, Petr (ed.). *Svatý Václav: na památku 1100. výročí narození knížete Václava Svatého*. Vyd. 1. Praha: Togga, 2010, 450 s. Opera Facultatis Theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis, vol. 11. ISBN 978-80-87258-23-1.

RULÍŠEK, Hynek. *Postavy, atributy, symboly: slovník křesťanské ikonografie*. Vyd. 1. V Hluboké nad Vltavou: Alšova jihočeská galerie, 2005, [500] s. ISBN 8085857480.

ZACHOVÁ, Jana. *Legenda Wolfenbüttelského rukopisu*. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2010, 207 s. ISBN 978-80-7007-342-1.

Elektronické zdroje

První staroslověnská legenda o sv. Václavu [online]. [cit. 2015-11-08]. Dostupné z: <http://texty.citanka.cz/prlegendy/l1-3.html>

II. staroslověnská legenda o svatém Václavu [online]. [cit. 2015-11-08]. Dostupné z: <http://texty.citanka.cz/prlegendy/l1-4.html>

Symbolika [online]. [cit. 2015-11-08]. Dostupné z: http://www.moraviamagna.cz/symbolika/s_prilba.htm#Obr_2_Prilba_spaseni